

РЕШЕНИЕ

№ 82

Гр. София, 27.02.2023 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, първо наказателно отделение, в открито съдебно заседание на двадесет и първи декември две хиляди и двадесет и втора година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: МИНА ТОПУЗОВА
ЧЛЕНОВЕ: ХРИСТИНА МИХОВА
ТАТЯНА ГРОЗДАНОВА

при секретаря ЕЛЕОНОРА МИХАЙЛОВА
с участието на прокурора БОЖИДАР ДЖАМБАЗОВ
като разгледа докладваното от съдия Грозданова н.д. № 888/2022 година по описа за 2022 година, за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл. 346, т. 1 НПК и е образувано по саморъчно изготвената касационна жалба на подс. Г. Н. Г. срещу въззивна присъда № 7/22.03.2022 година по в.н.о.х.д. № 1039/2021 година на Софийския апелативен съд.

От изложението на оплакванията в касационната жалба и допълнението към нея се извличат всички касационни основания по чл. 348, ал. 1 НПК, които се свеждат до претенции за допуснато нарушение на чл. 12, ал. 2 НПК; нарушение на чл. 15, ал. 1 НПК, поради ограничаване на правото на касатора на защита, след като не му е позволено да задава въпроси на единствения свидетел-очевидец на престъплението; нарушение на чл. 14, ал. 1 и чл. 107, ал. 5 НПК, тъй като мотивите на въззивния съд не били съобразени със събраните по делото доказателства и с реалната фактическа обстановка, поради което присъдата била неправилна, необоснована и постановена при превратен анализ на доказателствата; нарушение на принципа *ne bis in idem* поради провеждането на две досъдебни производства за едно и също престъпление; неправилно приложение на материалния закон с осъждането на дееца по чл. 116 НК, вместо по чл. 118 НК и явна несправедливост на наложеното наказание, което било прекомерно завишено.

В съдебното заседание пред ВКС защитникът на подсъдимия Г. поддържа касационната жалба, като се спира на касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 и т. 3 НПК. Счита, че деянието на подсъдимия е съставомерно по чл. 118 НК с оглед данните по делото, че пострадалата е направила опит да го нарани с нож, при което е последвал вредоносният резултат, причинен в състояние на афект, както и че наложеното наказание е явно несправедливо и моли върховната инстанция да упражни правомощията си по чл. 354, ал. 2, т. 1 и т. 2 НПК.

Подс. Г. поддържа доводите на защитника, но също така и заявените в касационната жалба оплаквания срещу отказите на решаващите съдилища непосредствено да разпитат неговия син-очевидец на случилото се, както и твърдението, че за едно и също деяние се водят две досъдебни производства.

Прокурорът от ВКП дава становище за неоснователност на касационната жалба и излага подробни съображения по повод на оплакванията за неправилно приложение на материалния закон и търсеното преквалифициране на деянието по

чл. 118 НК, както и по претенцията за ограничаване на правото на защита на подсъдимия Г. с отказа да бъде непосредствено разпитан от решаващите съдилища неговия малолетен син Л. Г. и приобщаването на дадените пред съдия от първоинстанционния съд негови показания по реда на чл. 281, ал. 1, т. 6 НПК. Счита, че увеличеното от въззивния съд наказание е справедливо и пледира въззивната присъда да бъде оставена в сила.

Особените представители на малолетните граждански ищци и частни обвинители Л. Г. и С. Г. считат, че касационната жалба на подс. Г. е неоснователна, присъединяват се към всички доводи на представителя на държавното обвинение и молят проверявания съдебен акт да бъде оставен в сила.

Частните обвинители и граждански ищци П. М. и П. М., както и техния повереник, редовно призовани, не се явяват и не сочат причини за това.

В последната си дума подс. Г. моли за справедлива присъда – да се намали наложеното му наказание или делото да бъде върнато за ново разглеждане на въззивния съд.

Върховният касационен съд, първо наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и провери обжалвания съдебен акт в пределите на правомощията си по чл. 347, ал. 1 НПК, за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационната жалба е допустима - подадена е в срока по чл. 350, ал. 1 НПК, от надлежно легитимирана страна, срещу акт, подлежащ на касационен контрол на основание чл. 346, т. 1 НПК, но е неоснователна, по следните съображения:

С присъда от 22.06.2021 година, постановена по н.о.х.д. № 476/2020 година, Окръжният съд – Враца признал подс. Г. за виновен по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 3, вр. чл. 115 НК, затова че на 08/09.07.2019 година, около полунощ, в с. Гложене, общ. Козлодуй, умишлено и с особена жестокост умъртвил Д. В. С., като на основание чл. 54 НК го осъдил на осемнадесет години лишаване от свобода при първоначален „строг“ режим, приложил чл. 59, ал. 1 НК и го оправдал по първоначалното обвинение по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 2 НК убийството да е било извършено по особено мъчителен за жертвата начин. С присъдата Врачанският окръжен съд се произнесъл по веществените доказателства и разноските, които възложил на подс. Г., както и по приетите за съвместно разглеждане граждански искиове на Л. Г., С. Г. и П. М. за причинените им от деянието на подс. Г. неимуществени вреди, които уважил в размер по-нисък от заявената претенция, а този на П. М. - отхвърлил изцяло като неоснователен и недоказан.

Първоинстанционната присъда била проверена по жалби подсъдимия, защитника му и всички частни обвинители и граждански ищци. Оплакванията на осъдения Г. и на неговия защитник били идентични с част от заявените сега с касационната жалба и се отнасяли до претенцията за неправилен анализ на събраните по делото доказателства, в които се съдържали данни за извършено от подсъдимия престъпление по чл. 118 НК и за явна несправедливост на наложеното наказание.

Частните обвинители и граждански ищци изразявали недоволство от размера на наложеното наказание на подсъдимия Г., искали то да бъде увеличено, както и да бъде уважена в пълен размер заявената гражданска претенция. Частният обвинител и граждански ищец Л. Г. поискал още и осъждането на подсъдимия Г. по първоначалното му обвинение по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 2 от НК.

С въззивната присъда, предмет на касационния контрол, Софийският апелативен съд признал подс. Г. за виновен по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 2 НК – да е причинил смъртта на пострадалата Д. С. по особено мъчителен за жертвата начин,

увеличил наказанието му от осемнадесет на двадесет години лишаване от свобода и потвърдил първоинстанционния съдебен акт в останалата му част.

По касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК:

Оплакванията за допуснати от въззивната инстанция съществени нарушения на процесуалните правила, изводими от касационната жалба на подс. Г., следва да бъдат разгледани първи, доколкото ако такива са налице, то не би могло да се обсъжда наличието на касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 и т. 3 НПК.

Съдържанието на касационната жалба, а и доводите на защитника, развити пред касационната инстанция налагат няколко принципни бележки, относими към всички релевирани касационни основания. Първата се отнася до това, че касационният контрол, за разлика от въззивния, не е служебен, извършва се само в обжалваната част на съдебния акт, по отношение на обжалвалите лица и в обхвата на посочените в касационната жалба данни, за които се твърди, че установяват претендираното касационно основание. Втората е свързана с това, че несъгласието на касатора с фактическите изводи на решаващия съд и поддържане на твърдението и пред касационната инстанция, че е бил обект на посегателство от страна на жертвата и е защитавал своя живот, не съставляват изискуемите от закона (чл. 351, ал. 1 НПК) данни за допуснати от решаващия съд нарушения на процесуалния ред за събиране, анализ и оценка на доказателствените източници. Касае се за оплакване за необоснованост на съдебния акт, което впрочем изрично е посочено в касационната жалба на подсъдимия, а необосноваността не е самостоятелно касационно основание по чл. 348, ал. 1 НПК. Третата бележка се отнася до това, че в касационното производство, което не се развива по реда на чл. 354, ал. 5 НПК, каквото е и настоящото, ВКС е съд по правото, но не и по фактите. Той може да провери дали при аналитично-оценъчната си дейност решаващите съдилища са спазили процесуалните правила във връзка със събиране, анализ и оценка на доказателствената съвкупност, но не разполага с правомощие по повод на оплакванията на касатора да се заеме самостоятелно с подобна дейност и да установи различна от вече приетата от долните инстанции фактическа обстановка. Затова и преценката за правилното приложение на материалния закон се осъществява от върховната инстанция въз основа на приетите от въззивния съд фактически положения, тъй като предмет на касационния контрол е неговият съдебен акт.

Изхождайки от тези принципни положения, заявените в жалбата на подс. Г. нарушения на чл. 12, ал. 2 НПК, на чл. 14 и чл. 107, ал. 5 НПК с претенцията, че мотивите на въззивния съд не били съобразени със събраните по делото доказателства и с реалната фактическа обстановка и присъдата била неправилна, необоснована и постановена при превратен анализ на доказателствата, поради бланкетния им характер са негодни да предизвикат проверка на обжалвания съдебен акт за наличието на касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК.

Същото се отнася и до оплакването на подсъдимия, че за едно и също престъпление е провеждано разследване по две досъдебни производства. Посоченото в жалбата досъдебно производство ДП № 59/2019 година е това, по което с обвинителния акт на подсъдимия е повдигнато обвинението пред съда по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 2 и 3 НК, за което е признат за виновен и осъден на две инстанции, а присъдата на въззивния съд е предмет на настоящия касационен контрол. За второто досъдебно производство извън номера му в жалбата не се съдържат никакви данни – разследващ орган, наблюдаваща прокуратура, деяния, предмет на провежданото разследване, поради което няма как да се провери дали се касае за разследване във връзка с едно и също престъпление. Отделно от това, дори и твърдението да е вярно, то не може да обуслови отмяната на въззивната

присъда и първоинстанционния съдебен акт на формално основание, тъй като по образуваното второ по време досъдебно производство ще е налице основанието за прекратяване на наказателното производство по чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК.

Единствено твърдението за нарушение на чл. 348, ал. 3, т. 1, вр. ал. 1, т. 2 НПК позволява осъществяване на касационна проверка. Оплакването на подсъдимия Г., че е лишен от процесуалното право да разпита непосредствено и лично единствения свидетел-очевидец и така е ограничено правото му на защита, е неоснователно. Пред първоинстанционния съд подсъдимият лично и по несъмнен начин е дал съгласието си показанията на малолетния му син, събрани в хода на досъдебното производство в разпит пред съдия, да бъдат приобщени към доказателствената съвкупност чрез прочитането им на основание чл. 281, ал. 5, вр. чл. 281, ал. 1, т. 6 НПК, поради което не може да се коментира каквото и да е ограничаване на правото му на защита от ОС Враца. От своя страна въззивната инстанция с основание е счела, че повторен разпит на малолетното дете не е необходим след като то е разпитано пред съдия в присъствието на психолог и педагог, а показанията му са прочетени със съгласието на подсъдимия. Несъмнено решаващите съдилища са длъжни да вземат всички мерки, за да осигурят разкриването на обективната истина, но имат правото на суверенна преценка дали за фактите и обстоятелствата, които имат отношение към предмета на доказване по чл. 102, т. 1 и т. 2 НПК, са събрани достатъчни по обем доказателства, които позволяват обективната истина по делото да бъде разкрита по несъмнен начин, какъвто е и настоящият случай. Затова отказът на апелативния съд да допусне разпита на малолетния Л. Г., който е и лице със специфични нужди от защита по смисъла на § 1, ал. 4 ДР на НПК, с нищо не е нарушил или ограничил правото на защита на подсъдимия Г.. Доколкото чрез този разпит подсъдимият се е домогвал да докаже, че в нощта, когато е убил майката на детето си в дома им е имало и трети човек, който го бил нападнал, версията е разгледана и от двете съдилища и е преценена като защитна, поради това че не се подкрепя от нито едно доказателство или доказателствено средство от доказателствената съвкупност – разпити на свидетели, протоколи за оглед на местопроизшествие, заключения на назначени по делото съдебно-медицински експертизи и експертизи на веществени доказателства. Поддържаните в касационната жалба и допълнението към нея аргументи, че чрез разпита на сина Л. Г. ще установи, че майката Д. С. неизвестно кога е заплашвала, че ще убие децата си, е обстоятелство, което е неотнормимо към главния факт – извършеното престъпление и участието на подс. Г. в него.

В обобщение – върховната инстанция не констатира наличието на съществени нарушения на процесуалните правила, довели до ограничаване правото на защита на подс. Г. или опорочили аналитично-оценъчната дейност на решаващите съдилища, което позволява да бъде проверено наличието на касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК в обхвата на установените от тях фактически положения.

По касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК:

Не са налице основания за преквалификация на деянието на подсъдимия Г. от квалифициран случай на убийство в убийство в състояние на афект по чл. 118 НК. При установените от апелативния съд факти материалният закон е приложен правилно и деянието на подс. Г. е съставомерно от обективна и субективна страна умишлено умъртвяване на друго лице при наличие на два квалифициращи го признака – извършено по особен мъчителен за жертвата начин и с особена жестокост. Данните, на които се позовава защитника, за употребено от пострадалата Д. С., както и от трето неустановено по делото лице насилие – удари по тялото и гърба, опити за намушкване с нож, се съдържат единствено в

обясненията на подсъдимия Г., на които решаващите съдилища не са дали кредит на доверие като доказателствено средство, а се оценили като средство на защита. Този извод не е бил произволен, а изведен след съвкупен анализ на останалата доказателствена маса, при стриктно спазване на процесуалните правила за анализ и оценка на доказателствените източници поотделно и в тяхната взаимовръзка и при спазване на принципите на формалната логика. Отделен въпрос е и че ако твърденията на подсъдимия бяха достоверни, би следвало да се обсъжда друга правна квалификация или дори несъставомерност на деянието му поради липса на обществена опасност, но не и търсената преквалификация на деянието му по чл. 118 НК.

По касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 НПК:

В касационната жалба, допълнението към нея и в пледоарията пред върховната инстанция подсъдимият Г. и защитника му общо поддържат, че наложеното наказание е прекомерно тежко, поради което е явно несправедливо. Не се излагат конкретни съображения в подкрепа на заявеното оплакване като например кои смекчаващи отговорността на подсъдимия обстоятелства не са взети предвид или пък са подценени от решаващия съд, или кои от отегчаващите отговорността обстоятелства не са оценени според действителната им тежест или пък е надценена обществената опасност на деянието и на дееца. Касационната проверка, както вече бе посочено, не е служебна, а с оглед посочените в касационната жалба данни в подкрепа на заявеното оплакване. След като такива не са налице, то не подлежи на разглеждане.

По изложените съображения и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение,

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА присъда № 7/22.03.2022 година, постановена по в.н.о.х.д. № 1039/2021 година по описа на Софийския апелативен съд.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

1.

2.